

Bollnäs kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Nyhamre skola F-6 i Bollnäs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bollnäs kommun att senast den **30 november 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Bollnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att ansvariga på skolan utreder elevers behov av särskilt stöd skyndsamt om det framkommer att:
 - det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller,
 - det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga eller,
 - om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.
- I ovanstående ingår att se till att det finns personal med specialpedagogisk kompetens i den omfattning som behövs för att skyldigheten att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd och ge elever det särskilda stöd som en utredning visar att de behöver ska kunna iakttas.
- Se till att skolan ger eleven särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Nyhamre skolas arbete med särskilt stöd. Utredningen visar att det finns elever på skolan som inte fått sitt behov av särskilt stöd skyndsamt utrett, fast det visat sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Dessutom finns det inte tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens i den utsträckning som är nödvändig för att skyldigheten att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd och ge eleverna det stöd som en utredning visar att de har behov av ska kunna iakttas. Skolinspektionen bedömer mot den bakgrunden att det är sannolikt att inte samtliga elever får det särskilda stöd de har rätt till.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Nyhamre skolas arbete med särskilt stöd. Tillsynen visar att det finns många elever på skolan som inte fått sitt behov av särskilt stöd skyndsamt utrett, fast det visat sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Andelen elever som inte fått sitt behov av särskilt stöd utrett är hög; ca 20 procent av eleverna i årskurs 6 har inte nått kunskapskraven i ett eller flera ämnen under två terminer eller fler utan att en utredning har gjorts eller att beslut om åtgärdsprogram har fattats. Dessutom har frånvaron av en specialpedagog på skolan försvårat arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer mot den bakgrunden att det är sannolikt att inte samtliga elever får det särskilda stöd de har rätt till. Det är en central del av skolans arbete att ge särskilt stöd för att stötta elever i behov av sådant stöd. För att det ska kunna ske behöver skolan ha ett fungerande arbete med att utreda, bedöma behovet, ge stöd samt följa upp och utvärdera effekterna av de vidtagna åtgärderna. Bristande rutiner i det arbetet medför en risk för att elevernas stödbehov inte upptäcks i tid och att elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen försämras.

Rättslig reglering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Det följer även av skollagen att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av förarbetena kring regleringen av extra anpassningar framgår bland annat att det inte är möjligt att ange någon tidsgräns för hur länge stöd i form av extra anpassningar bör ges i den ordinarie undervisningen innan en anmälan om elevers behov av särskilt stöd till rektorn ska göras. Tidpunkten för detta måste avgöras i varje enskilt fall. Om en elev efter en tids stöd fortfarande inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås är det viktigt att stödinsatserna intensifieras och anpassas ytterligare utifrån elevens behov. Om stödet trots detta inte är tillräckligt bör frågan om elevens behov av särskilt stöd anmälas till rektorn. Det finns dock fall där särskilt stöd kan behöva sättas in relativt omgående, exempelvis om det stöd som ges inom ramen för den ordinarie undervisningen inte är tillräckligt för att en elev ska lära sig läsa. Det kan också finnas situationer där läraren omedelbart kan bedöma att det stöd som kan tillhandahållas i den ordinarie undervisningen inte kommer att vara tillräckligt. Så kan t.ex. vara fallet med en elev vars funktionsnedsättning ger upphov till ett behov av betydande anpassningar. Detsamma kan gälla en elev med andra svårigheter, vilka kräver betydande anpassningar som inte kan hanteras inom ramen för den ordinarie undervisningen. (prop. 2013/14:160, s. 24). I förarbetena till skollagen anges vidare att det endast i undantagsfall bör kunna anses vara uppenbart obehövt att i en utredning om särskilt stöd samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens (prop. 2013/14:160 s. 25).

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens utredning framkommer att det finns elever på skolan som inte fått sitt behov av särskilt stöd skyndsamt utrett, fast det visat sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Lärarna uppger vid Skolinspektionens intervju att de, när det för en elev inte räcker med extra anpassningar, gör en anmälan till elevhälsan. Lärarna uppger att de får en tid när de ska träffa elevhälsan för att diskutera elevärendet och att de då uppger vad de har gjort för eleven. Lärarna uppger vidare att de kan då få tips av elevhälsan om hur de ska arbeta med eleven och att de försöker med det i några veckor, om det inte fungerar återkommer de till elevhälsan. Lärarna uppger även att de ibland känner att de inte kommer vidare med eleven och att de inte vet hur de ska göra för att eleven ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Lärarna uppger vidare att de har provat många olika extra anpassningar innan de vänder sig till elevhälsan. Lärarna uppger att de vill förstå orsaken till att eleverna har svårt att nå målen. Elevhälsan uppger vid intervju att i elevärenden där det finns pedagogiska problem kan det bli ett uppdrag till specialpedagogerna centralt, men att det görs sällan och det hinner ofta gå för långt innan åtgärder görs. Psykolog och kurator uppger att de själva saknar den pedagogiska kunskapen. Rektorn uppger vid intervju att det är svårt då skolan saknar kompetenserna speciallärare och specialpedagog men att det idag inte finns någon som kan hjälpa till med den pedagogiska delen utan det får skolan klara själva. Rektorn uppger vidare att specialpedagog endast i undantagsfall deltar i utredningar. Rektorn uppger vidare att specialpedagogerna vid den centrala elevhälsan kan behöva konsulteras vid pedagogiska utredningar av elevers behov av särskilt stöd men att det samarbetet inte fungerar som det borde då den centrala elevhälsan inte får ta emot uppdrag. En lärare har uppgett att den centrala elevhälsans utredningar av elevernas behov av särskilt stöd ibland tar flera år. En lärare

uppgger vid intervju att skolan ibland inte alls får hjälp med utredningar från den centrala elevhälsan. En lärare har uppgett att det tar lång tid innan de får svar från den centrala elevhälsan om hur de ska arbeta med elever. En lärare har uppgett att det tar 6 veckor till 2 månader att få återkoppling från den centrala elevhälsan. Skolans kurator och psykolog uppger vid intervju att det är sällan de ger uppdrag till specialpedagogerna vid den centrala elevhälsan och att deras känsla är att skolan försöker klara sig på egen hand.

Utredningen visar att det finns många elever på skolan som inte har nått de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen under flera terminer utan att en utredning av dessa elevers behov av särskilt stöd har gjorts eller beslut om åtgärdsprogram har fattats. Av skolans dokumentation över elevernas måluppfyllelse framgår att 18 av 54 elever i årskurs 6 inte nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen höstterminen 2017. Det framgår även att 12 av dessa 18 elever inte har uppnått de kunskapskrav som minst ska uppnås i minst ett och samma ämne höstterminen 2017 och vårterminen 2017. Vidare framkommer att det för en av dessa elever finns en pågående pedagogisk utredning. För övriga elever har det inte genomförts några utredningar av deras behov av särskilt stöd och det finns inga utarbetade åtgärdsprogram.

Av Skolinspektionens utredning framgår även att avsaknaden av en specialpedagog på skolan har medfört svårigheter i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att det finns specialpedagogisk kompetens tillgänglig vid kommunens centrala elevhälsa men att de pedagogerna inte deltar vid elevhälsans möten på skolan. Rektorn har uppgett att det är svårt med utredningar av elevers behov av särskilt stöd då skolan saknar speciallärare eller specialpedagog. Rektorn har också uppgett att det uttryckts en önskan om att en specialpedagog ska vara placerad på skolan men att det har nekats. En lärare har uppgett vid intervju att det är frustrerande att specialpedagogen sitter centralt då de inte är så lättillgängliga, att specialpedagogerna jobbar med flera skolor och att det ofta tar tid.

Motivering till föreläggande som ingripande

Bollnäs kommun uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten vid Nyhamre skola. Bollnäs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Bollnäs kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Bollnäs kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Bollnäs kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Bollnäs kommun uppfyller författningarnas krav inom förutsättningar för lärande och trygghet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Bollnäs kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Carlsson

Beslutsfattare
Signerat av: Sara Carlsson

X Johan Westerling-Kalla

Föredragande
Signerat av: Johan Westerling Kalla

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Nyhamre skola F-6

Fakta om Nyhamre skola F-6

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Bollnäs kommun under våren 2018. Nyhamre skola F-6 besöktes av Skolinspektionen mellan den 20 mars 2018 och den 22 mars 2018.

Nyhamre skola är en kommunal grundskola belägen i Bollnäs kommun. Skolan har vid tillsynstillfället 386 elever. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1-6 samt fritidshem.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik över de nationella ämnesproven som genomfördes läsåret 2016/17 varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven i ämnet matematik 43,8 - 83,3 procent. Motsvarande resultat för riket var 79,6 - 96,5 procent. I ämnet svenska varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven 85,2 - 100 procent. Motsvarande resultat för riket var 90,5 - 98,0 procent. I ämnet svenska som andraspråk varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven 47,6 - 90,5 procent. Motsvarande resultat för riket var 74,5 - 91,5 procent.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2016/17 var den genomsnittliga betygspoängen högre än genomsnittet i riket i ämnena bild, biologi, svenska som andraspråk, och hem- och konsumentkunskap. Den genomsnittliga betygspoängen var lägre än riket i ämnena matematik, kemi, samhällskunskap, svenska, teknik, engelska, idrott och hälsa, fysik, geografi, historia, religionskunskap, musik, modersmål och slöjd. Andelen elever som nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen var 68,3 procent. Motsvarande värde för riket var 77,7 procent.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde våren 2017 en enkät som besvarades av elever i årskurs 5. På en skala mellan 1-10 besvarade eleverna frågor om upplevd studiero och upplevd trygghet. Medelvärde för eleverna i årskurs 5 i Nyhamre skola var 5,3 för studiero och 8,1 för trygghet.